

Рейтинговий звіт ARCD 006-027 short про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування	АТ АКБ «АРКАДА»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія	оновлення
Дата визначення:	03.03.2003 р.
Дата оновлення:	01.03.2019 р.
Кредитний рейтинг:	uaBBB-
Прогноз:	у розвитку

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність АТ АКБ «АРКАДА» за 2017–2018 рр., а також внутрішню інформацію, надану Банком у ході рейтингового процесу.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, що надана самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства. Було проаналізовано інформацію стосовно усіх істотних аспектів діяльності банку. Дані звіту про фінансовий стан та звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід наведено у Додатках до цього рейтингового звіту.

Рейтингове агентство не проводить аудиторської перевірки наданої клієнтом інформації.

Положення звіту щодо тенденцій розвитку ринків, на яких працює клієнт, та ризиків, притаманних цим ринкам, ґрунтуються на ринкових умовах і чинниках, що діяли на момент написання звіту.

Рейтинговий звіт не є рекомендацією щодо купівлі або продажу цінних паперів. ТОВ «Кредит-Рейтинг» не несе відповідальності за результати кредитних, інвестиційних або господарських рішень третіх осіб, прийнятих виключно на основі інформації звіту.

Деякі кількісні дані, що аналізуються у звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим, значення певних показників, що наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Визначення поточного рейтингу

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом «uaBBB» характеризується ДОСТАТНЬОЮ кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знаки «+» та «-» позначають проміжний рейтинговий рівень відносно основного рівня.

Прогноз «у розвитку» вказує на підвищену ймовірність зміни рейтингу протягом року.

Рейтингова історія

Дата	03.03.2003	02.09.2008	30.12.2008	31.03.2009	13.05.2010
Рівень рейтингу	uaA	uaA	uaBBB	uaBBB	uaBBB
Прогноз	стабільний	стабільний	негативний	негативний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	зниження зі зміною прогнозу	підтвердження	підтвердження зі зміною прогнозу

Дата	11.08.2016	17.03.2017	22.08.2017	15.03.2018	25.09.2018	01.03.2019
Рівень рейтингу	uaBBB	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB-	uaBBB-	uaBBB-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	у розвитку
Рейтингова дія	підтвердження	підвищення	підтвердження	зниження	підтвердження	підтвердження зі зміною прогнозу

Рівень кредитного рейтингу АТ АКБ «АРКАДА» підтримується:

- прийнятними показниками ліквідності;
- прийнятною валютною структурою кредитного портфеля та ресурсної бази;
- диверсифікацією кредитного портфеля за основними позичальниками;
- диверсифікацією ресурсної бази за основними кредиторами.

Рівень кредитного рейтингу АТ АКБ «АРКАДА» обмежується:

- суттєвим обсягом неробочих активів, що чинить тиск на ефективність діяльності;
- низькою диверсифікацією джерел доходів;
- впливом негативних чинників на фінансовий ринок і невисокою та нестабільною діловою активністю в окремих секторах економіки, що може призвести до погіршення показників діяльності Банку.

Основні фінансові показники АТ АКБ «АРКАДА»

Показник	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.04.18	01.07.18	01.10.18	01.01.19
Активи, млн. грн.	2501,74	3591,03	1919,54	2289,14	2244,38	2280,14	2333,61	2320,97
Кредитно-інвестиційний портфель, скоригований на суму резервів, млн. грн.	2151,23	2854,75	1005,50	753,86	793,11	789,80	840,19	826,34
Кошти клієнтів, млн. грн.	1746,68	2576,56	966,27	844,80	782,06	800,91	873,35	840,15
Власний капітал, млн. грн.	319,29	684,67	785,96	870,18	880,32	882,18	883,87	963,43
Доходи, млн. грн.	441,29	798,93	588,40	669,91	279,23	531,78	786,43	1045,14
Витрати, млн. грн.	432,73	747,05	578,67	668,11	278,40	529,08	782,04	1035,28
Чистий операційний дохід, млн. грн.	175,94	520,15	375,38	565,91	258,99	493,28	731,65	972,11
Прибуток до сплати податку, млн. грн.	11,69	63,31	12,09	6,79	9,97	13,04	16,42	23,50
Чистий прибуток, млн. грн.	8,56 ¹	51,88 ²	9,73 ³	1,79 ⁴	0,83	2,70	4,39	9,86
Доходність активів (ROA)*,%	0,34	1,44	0,51	0,08	-	-	-	0,42
Доходність капіталу (ROE)* ⁵ ,%	2,68	7,58	1,24	0,21	-	-	-	1,02

¹ фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ – 7,68 млн. грн.

² фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ – 51,88 млн. грн.

³ фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ – 9,73 млн. грн.

⁴ фінансовий результат, підтверджений аудиторським висновком за МСФЗ – 1,79 млн. грн.

* Значення на звітну дату

Резюме

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО АКЦІОНЕРНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК «АРКАДА» зареєстровано НБУ 23 червня 1993 року. Діяльність Банку ґрунтується на чинному законодавстві та ліцензіях. Місцезнаходження Банку: Україна, 01001, м. Київ, вул. Ольгинська, буд. 3.

Регіональна мережа Банку налічує 5 відділень: по одному в містах Одесі, Вінниці, Дніпрі та 2 – у м. Києві. В минулому році, у зв'язку з оптимізацією регіональної мережі, відділення, що розташовувалися в м. Буча, Харків, Запоріжжя та Полтава було закрито. Зміни кількості точок продажів у поточному році не передбачається.

Банк працює переважно з проектами фінансування житлового будівництва та реалізації пенсійної програми, а також здійснює іпотечне кредитування. Основним напрямом діяльності АТ АКБ «АРКАДА» є залучення коштів населення та, меншою мірою, юридичних осіб у довірче управління з подальшим вкладенням цих коштів у будівництво житла. АТ АКБ «АРКАДА» обслуговує створені ним фонди довірчого управління, що забезпечує диверсифікацію ресурсної бази та доходів.

АТ АКБ «АРКАДА» має сильні ринкові позиції в сегменті довірчого управління (обслуговує майже 37 тис. довіртелів) та іпотечного кредитування. Разом з тим, в умовах збереження складної ситуації в економіці країни, зазначене може обмежити можливості розвитку банківської установи, а також негативно вплинути на структуру ресурсів і доходної бази.

Акціонерами, які прямо та опосередковано володіють 10% і більше статутного капіталу Банку є 2 юридичні та одна фізична особа. Контролером Банку є пан Паливода Костянтин Віталійович, Голова Правління Банку.

НБУ визнано наявність значного впливу ТОВ «РОЗВИТОК І ПЕРСПЕКТИВИ», ТОВ «СТОЛИЦЯ-КАПІТАЛ-ІНВЕСТ», ТОВ «ІНВЕСТИЦІЇ В МАЙБУТНЄ» на управління АТ АКБ «АРКАДА» та визнано зазначені компанії власниками істотної участі Банку на підставі того, що вони набули спільної істотної участі у розмірі 29,937% статутного капіталу Банку.

Активні операції фондуються коштами клієнтів та власним капіталом. У грудні 2017 року НБУ було погоджено нарощення статутного капіталу на 100 млн. грн. Незважаючи на зазначене, статутним капіталом сформовано лише третину власних коштів, результатами переоцінки основних засобів та інструментів капіталу – понад 42%. Якість власних коштів АТ АКБ «АРКАДА» задовільна, рівень капіталізації – прийнятний. За результатами оцінки якості активів та прийнятності забезпечення за кредитними операціями банку з урахуванням екстраполяції, коригувань фінансової звітності, сформованими НБУ на основі балансу АТ АКБ «АРКАДА» на 31 грудня 2017 року, нестачі у капіталі Банк не мав. Разом з тим, зважаючи на ризики, які приймає Банк в умовах складної економічної ситуації, зберігається ймовірність погіршення фінансового стану та платіжної дисципліни окремих позичальників. Зазначене на тлі невисокої ефективності діяльності може чинити тиск на капітал.

Якість ресурсної бази АТ АКБ «АРКАДА» задовільна. Низький рівень валютної складової у зобов'язаннях нівелює чутливість Банку до валютно-курсової політики в країні, а диверсифікація залучених ресурсів за основними кредиторами та прогнозованість залишків коштів на рахунках банку-управителя з довірчого управління – чутливість до ризику ліквідності.

Зобов'язання перед банком–кредитором у I кварталі 2017 року виконано відповідно до умов укладеної угоди. Запозичень від регулятора Банк не має.

Основними складовими зобов'язань станом на початок поточного року були кошти клієнтів та кредиторська заборгованість за операціями з клієнтами банку. Остання формувала понад 23%.

Кошти клієнтів впродовж аналізованого періоду характеризувалися волатильною динамікою. Як у 2017 році, так і в минулому році кошти фізичних осіб заміщалися коштами корпоративних клієнтів. При цьому, в 2017 році скорочення коштів клієнтів перевищило 12%, у минулому році обсяг клієнтського портфеля майже не змінився.

Коливання обсягу клієнтських коштів зумовлювало переформатування портфеля як за джерелами залучення, так і за строками користування коштами. Станом на початок поточного року переважали кошти фізичних осіб – формували близько 57% портфеля. Зазначене сприяє диверсифікації ресурсної бази за основними кредиторами та депозитного портфеля за основними вкладниками, проте підвищує чутливість Банку до негативної, у т. ч. неперевіреної інформації.

Кошти фізичних осіб переважно є строковими, кошти суб'єктів господарювання здебільшого представлено коштами на поточних рахунках банку-управителя.

Якість активів АТ АКБ «АРКАДА», структура яких протягом аналізованого періоду зазнала суттєвого переформатування, задовільна. Клієнтський кредитний портфель та портфель цінних паперів значно скоротилися. Натомість, обсяг інших активів у 2017 році значно зріс, насамперед внаслідок прийняття на баланс майна, що виступало забезпеченням зобов'язань за проблемними кредитами. В минулому році частину зазначеного майна було реалізовано. Активних операцій на міжбанківському ринку Банк не проводить. Високоліквідні активи підтримуються в обсязі, достатньому для виконання власних зобов'язань та поточного обслуговування клієнтів.

Обсяг активних операцій АТ АКБ «АРКАДА», зосереджених на ринку нерухомості, значний. Кредити, надані підприємствам будівельної галузі, разом з іпотечними кредитами, наданими фізичним особам, загалом формують понад 85% кредитного портфеля Банку. Зазначене підвищує чутливість до галузевого ризику. Валюта кредитування – виключно національна, що нівелює чутливість до валютного ризику.

Скорочення кредитного портфеля за одночасного його переформатування за типом контрагентів зумовило суттєве зниження питомої ваги заборгованості за кредитами основних позичальників та, відповідно, знизило чутливість Банку до кредитного

ризик. Довгостроковість іпотечних кредитів підвищує чутливість до кредитного ризику.

Питома вага 5 класу заборгованості фізичних осіб станом на початок поточного року становила 3,86%. Основними видами забезпечення є нерухоме майно та майнові права на майбутнє нерухоме майно, що належить до житлового фонду. Враховуючи збереження складної ситуації в економіці країни, можливість повернення кредитів за рахунок реалізації забезпечення є обмеженою. Рівень резервування клієнтського кредитного портфеля не досягав 3%. Враховуючи довгостроковість кредитних операцій, у поточних економічних умовах не виключено погіршення фінансового стану та/або платіжної дисципліни окремих позичальників. Необхідність доформування резервів на тлі невисокої ефективності операційної діяльності може чинити тиск на капітал.

У портфелі цінних паперів превалюють депозитні сертифікати НБУ. Окремо слід зауважити, що в цінні папери інвестовано частину коштів, залучених у довірче управління.

Обсяг, частка та структура високоліквідних активів АТ АКБ «АРКАДА» протягом аналізованого періоду змінювалися. Станом на початок поточного року активи з високим рівнем ліквідності формували близько 8% активів, а їх основною складовою були депозитні сертифікати НБУ (формували 3,19% активів), що забезпечує додатковий дохід за відсутності кредитних ризиків. Серед інших вагомих складових: готівкові кошти та кошти на коррахунку в НБУ.

Активи та пасиви не збалансовано за строками до погашення, проте невідповідність має позитивне значення. Разом з тим, зважаючи на довгостроковість кредитного портфеля, контроль за ризиками потребує особливої уваги від підрозділів ризик-менеджменту.

Протягом аналізованого періоду обсяг адміністративних витрат Банку відносно валового доходу був значним, а ефективність діяльності – невисокою.

Вагомий обсяг неробочих активів, зумовлений як інвестиціями в основні засоби, так і нарощенням необоротних активів, утримуваних для продажу, на тлі суттєвого скорочення кредитного портфеля чинить тиск на обсяг чистого процентного доходу. Чистий операційний дохід від основної діяльності більше ніж на 95% сформовано чистим комісійним доходом. Позитивне значення фінансового результату в 2017 році було зумовлено зменшенням обсягу резервів, сформованих на покриття збитків від зменшення корисності активів. У минулому році Банк формував резерви, проте їх обсяг був незначним (становили менше 1% витрат) та мав позитивний фінансовий результат.

АТ АКБ «АРКАДА» притаманні спільні ризики для банківської системи. Разом з тим, уразливість банківської установи до окремих ризиків розцінюється на індивідуальній основі, виходячи із моделі внутрішньої організації, активності Банку на окремих ринках, управління активними та пасивними операціями, а також якості вкладень і стабільності пасивної бази. Наразі Банк має підвищену чутливість

до кредитного, процентного й ринкового ризиків та до ризику ліквідності, чутливість до інших індивідуальних ризиків є помірною або низькою.

Окремо слід зауважити, що чутливість Банку до ризиків посилюється ризиком репутації орендаря земельних ділянок ТОВ «Контактбудсервіс» та забудовника ТОВ «Будеволюція», Фонд фінансування будівництва якого обслуговує АТ АКБ «АРКАДА» та масштабністю проекту будівництва житлового масиву «ПАТРІОТИКА НА ОЗЕРАХ». Наразі судовими інстанціями розглядаються позови між Київською міською радою та ТОВ «Контактбудсервіс» і ТОВ «Будеволюція».

Певний ризик для вкладників фондів довірчого управління Банку створює низький рівень диверсифікації напрямів розміщення коштів залучених до фондів довірчого управління.

У зв'язку зі змінами в регулятивній базі НБУ, в Банку мало місце порушення нормативу максимального кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами (Н9). АТ АКБ «АРКАДА» співпрацював з НБУ згідно з укладеним «Планом заходів щодо приведення діяльності у відповідність до вимог законодавства та нормативно-правових актів НБУ щодо операцій з пов'язаними з банком особами». Суттєве скорочення обсягу активних операцій з пов'язаними з банком особами разом із нарощенням капіталу мало позитивний результат. Станом на 1 червня 2017 року показник максимального кредитного ризику за операціями з пов'язаними з банком особами було приведено Банком у відповідність до нормативних вимог. Разом з тим, у силу об'єктивних причин, Банк допускав порушення нормативу Н9 у період з 31 серпня 2017 року до 12 жовтня 2017 року.

Відповідно до Стратегії розвитку АТ АКБ «АРКАДА» на 2019–2023 рр. Банк проводитиме політику утримання конкурентних позицій в основних сегментах ринку банківських та фінансових послуг, зокрема, в сегменті іпотечного кредитування та довірчого управління, які було досягнуто упродовж 2012–2018 рр. Банк також планує подальший розвиток традиційних видів діяльності в частині розширення клієнтської бази, покращення якості послуг, розробки та впровадження нових банківських продуктів.

Бізнес-планом АТ АКБ «АРКАДА» на 2019–2023 рр. передбачена поступова реалізація основної частки необоротних активів, утримуваних для продажу, нарощення кредитного портфеля клієнтів, контроль обсягу та якості дебіторської заборгованості, вкладання тимчасово вільних коштів у цінні папери, що рефінансуються НБУ, підтримання високого рівня технічного та програмного забезпечення Банку, провадження виваженої кредитної політики Банку з метою підвищення якості фінансових активів тощо.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг АТ АКБ «АРКАДА» підтверджено на рівні uaBBB-, прогноз змінено на «у розвитку».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

**Начальник відділу рейтингів фінансових
установ**

Г. П. Винник

Додатки

Дані звіту про фінансовий стан АТ АКБ «АРКАДА», млн. грн.

Показник	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.04.18	01.07.18	01.10.18	01.01.19
Активи								
Готівкові кошти, банківські метали та залишки в НБУ	114,69	106,35	109,88	137,81	120,59	130,57	131,16	104,60
Казначейські та інші цінні папери (НБУ)	50,00	200,00	73,00	112,00	85,00	55,00	20,00	74,00
Кошти в інших банках	1,82	1,79	0,78	1,39	0,30	0,63	3,68	5,31
Кредити клієнтам	2119,21	2496,79	1045,97	659,68	719,59	757,00	829,48	757,66
Цінні папери	39,35	404,77	32,16	0,00	0,09	0,09	0,09	0,09
Довгострокові вкладення	232,18	626,41	618,95	708,88	704,26	722,65	717,39	803,76
Нараховані доходи	40,10	57,56	19,38	14,94	14,36	15,11	15,95	15,76
Резерви	-98,95	-305,14	-165,03	-34,15	-28,53	-40,32	-32,18	-26,89
Інші активи	3,34	2,51	184,45	688,61	628,72	639,42	648,04	586,67
Разом активів	2501,74	3591,03	1919,54	2289,14	2244,38	2280,14	2333,61	2320,97
Зобов'язання								
Заборгованість перед НБУ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти банків	186,03	145,00	25,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти бюджету та позабюджетних фондів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Кошти суб'єктів господарювання	792,17	1657,85	265,70	330,03	299,57	287,08	387,54	363,58
Кошти фізичних осіб	954,51	918,71	700,57	514,77	482,49	513,83	485,82	476,57
Кредити, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Боргові цінні папери	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Субординований борг	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Нараховані витрати	16,76	18,03	13,92	12,23	11,06	11,70	11,35	11,01
Інші зобов'язання	232,98	166,77	128,40	561,93	570,94	585,35	565,04	506,38
Разом зобов'язань	2182,45	2906,35	1133,59	1418,96	1364,06	1397,96	1449,74	1357,54
Власний капітал								
Сплачений статутний капітал	220,45	220,45	320,45	320,45	320,45	320,45	320,45	320,45
Загальні резерви, емісійні різниці та інші фонди банку	46,38	54,06	105,93	115,66	115,66	117,45	117,45	117,45
Результат минулих років	43,90	43,90	50,68	57,46	102,76	103,11	105,24	107,38
Результати переоцінки	0,00	314,39	299,17	374,82	340,62	338,48	336,34	408,29
Фінансовий результат поточного року	8,56 ⁶	51,88	9,73	1,79	0,83	2,70	4,39	9,86
Разом власного капіталу	319,29	684,67	785,96	870,18	880,32	882,18	883,87	963,43

⁶ За результатами річних коригуючих оборотів прибуток становить 7,68 млн. грн.

Дані звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід АТ АКБ «АРКАДА», млн. грн.

Показник	01.01.15	01.01.16	01.01.17	01.01.18	01.04.18	01.07.18	01.10.18	01.01.19
Доходи								
Процентні доходи	310,38	372,92	255,58	118,35	27,49	51,47	79,32	107,74
Комісійні доходи	108,66	416,83	286,12	544,16	249,89	477,24	702,02	930,72
Результат від торговельних операцій	4,76	1,43	0,40	0,96	0,06	0,02	0,60	0,40
Інші операційні доходи	15,32	7,07	46,04	6,13	1,26	2,42	3,74	5,43
Інші доходи	2,16	0,67	0,25	0,31	0,53	0,62	0,74	0,85
Повернення списаних активів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Всього доходи	441,29	798,93	588,40	669,91	279,23	531,78	786,43	1045,14
Витрати								
Процентні витрати	246,13	256,85	197,02	92,68	16,34	31,30	46,16	61,09
Комісійні витрати	0,08	0,08	0,09	0,11	0,04	0,07	0,11	0,19
Інші операційні витрати	16,98	21,17	15,66	10,90	3,33	6,52	7,77	10,91
Загальні адміністративні витрати	139,85	251,48	377,02	618,55	245,52	464,97	708,23	946,72
Відрахування в резерви	26,57	206,03	-13,48	-59,13	4,02	15,89	7,75	2,74
Податок на прибуток	3,13	11,43	2,36	5,00	9,14	10,34	12,03	13,64
Всього витрати	432,73	747,05	578,67	668,11	278,40	529,08	782,04	1035,28
Фінансовий результат	8,56⁷	51,88	9,73	1,79	0,83	2,70	4,39	9,86

⁷ За результатами річних коригуючих оборотів прибуток становить 7,68 млн. грн.